

Vzpomínky na 21. srpen

Praha 1968

Večer před osudným rámem jsem pustil rozhlas po drátě, pro ty později narozené „malá krabička s amplionem, která mohla být zapnutá celých dvacet čtyři hodin.“ Po 22 hodině se rozhlas po drátě odmlčel. Z aparátu se ozvalo blum,blum, blum, blum. Po této rozhlasové znělce, dá se říci znělce ze 1945 roku, mě silně zamrazilo v zádech a polil mě studený pot na čele. Tato znělka se pravidelně opakovala po několika minutách znova a znova až pomalu do zblbnutí. Asi po čtvrt hodině se ozval hlas komentátora této stanice, který nás upozorňoval na to, abychom setrvali u rozhlasu a počkali na zvláštní zprávy. A zase ticho a opět to blum, blum, blum, blum. Zvenčí byl slyšet silný hukot nákladních letadel. Tato výzva se opakovala každou čtvrt hodinu až do půlnoci. A pak se z rozhlasu ozvalo vážným a smutným hlasem – Československá socialistická republika bila napadena- vojsky SSSR a vojsky spřátelených armád Varšavské smlouvy. Nastala dlouhá éra okupace. Až do rána jsem nespal, a letadla stále hučela a hučela. Hlavou se my honilo tisíce a tisíce otázek proč.

Jako každé ráno jsem vstal a šel do práce, pracoval jsem jako montér chladírenského zařízení v Praze na Žižkově. Musel jsem jít pěšky, tramvaje nejezdili, všude byly Ruská auta, tanky a spousta vojáků. Pod náměstím Jiřího z Poděbrad byly hloučky lidí, které obklopovali tři tanky na nichž byli ruští vojáci. Na jednom tanku seděl staršina asi ve věku 50 let. Zeptal jsem se ho rusky jestli ví, kde je. On že neví, po malé chvíli povídá „jsme v Německu“ - „ne v Německu,“ odpověděl jsem mu, „ale v Československu a to v Praze.“ Staršina zbledl a v jeho očích se objevily velké slzy. „To není možné, já jsem přece osvobodil Prahu v květnu 1945 jako mladý voják.“ Po těchto slovech vklouzl do tanku. Já pokračoval dál, stávil jsem se v menze Pátého května, kde jsem si od paní vedoucí zavolal do práce. Vedoucí pan Černý mě řekl, ať se stavím v Interhotelu Flora, že tam nejdou dvě lednice. Ještě jsem zavolal parťákovi panu Trojanovi, řekl jsem mu co a jak, on mi řekl že práci udělá a já ať se podívám k Československému rozhlasu na Vinohradskou třídu. Kousek před rozhlasem byla postavená barikáda. Jeden s tanků, který stál nedaleko začal pomalu najíždět na barikádu. Hlouček mladíků prokopl krumpáčem barel na tanku a podařilo se jim tank zapálit. Z nákladního auta, které stálo opodál se ozvala střelba. Stačil jsem se před střelbou schovat v průjezdu ve vedlejší ulici. V průjezdu bylo spousta lidí, a pár Ruských vojáků. Nastala slovní debata mezi námi a vojáky. Mezi mnou a jedním vojákem v jednom okamžiku nastala dramatická situace. Já mám ve zvyku při mluvení gestikulovat rukama a to se zřejmě nelíbilo mému protějšku, najednou cvaknul uzávěr a samopal byl připraven ke střelbě. Vedle stojící ruští vojáci okamžitě zasáhli a svého kolegu uklidnili. Znovu začala střelba. Na chodník před dveřmi průjezdu začalo padat sklo. Ze třetího patra začal někdo křičet hoří. Několik nás vyběhlo nahoru. Z prostředního bytu se pod dveřmi valil dým. Chtěli jsme vyrazit dveře a dostat se dovnitř, ale souseď, který volal, že hoří nás zastavil, měl totiž od sousedů klíč. Při otevření dveří se vyvalil černý dým. V místnosti hořely manželské postele. Požár jsme zlikvidovali. Šel jsem k oknu, abych sundal doutnající záclonu. Opatrně jsem našlapoval, abych nesklouzl po skle z prostříleného okna. Když jsem se přiblížil k oknu spatřil jsem na protějším domu v okně vojáka se samopalem, zakřičel jsem pozor a uskočil, v tu ránu několik kulek prolétlo oknem a zavrtalo se do cihlové stěny. Srdce mě bušilo jak zvon, žíly na spánku naběhly a v hlavě mě hučelo a do toho jsem slyšel houkání sanitek. Rychle jsem se s ostatními vyplížil z tohoto bytu. Souseď, který otevřel hořící byt nám přinesl vodu na pití a umytí. Měl jsem najednou takovou žízeň, že jsem vypil celý půl litr. A zase jsem slyšel houkání sanitek jedoucích po Vinohradské třídě. Pomalu, přikrčený jsem seběhl po schodišti dolů. V průjezdu nebylo ani živáčka. Chvilku jsem počkal a pak jsem vyšel ze dveří a podle zdi se dostal na roh ulice na Vinohradskou třídu, která byla plná lidí, ruských nákladních aut a několika tanků namířených na Československý rozhlas. Skoro naproti rozhlasu začal hořet barák, štiplavý kouř zahalil několik bloků. Z Václaváku byla slyšet střelba, později, když jsem se prodral davem lidí na Václavák jsem zjistil že průčelí Národního muzea, jeho omítka je po střelbě opadaná. V parku u Hlavního nádraží sanitka nakládala dvě starší ženy. A zase jsem slyšel střelbu. Kolem dvanácté hodiny jsem se dostal konečně domů. Maminka my vynadala, kde se courám, že se ve středu Prahy střílí, a ona že je celá nervozní, kde jsem a kde je bratr. Zeptal jsem se mamky jestli nevolala má přítelkyně z Karlových Varů. Máti mi sdělila, že přítelkyně je sama doma, rodiče s bratrem se ještě nevrátili z ciziny, kde byli na dovolené. Rychle jsem sbalil pár věcí do baťohu a pěšky jsem se dostal

na autobusové nádraží na Florenc. Měl jsem neuvěřitelné štěstí autobus za patnáct minut odjížděl. Průjezd Prahou byl volný až na Bílou Horu, kde stál přes cestu ruský tank a vojáci nás nechtěli pustit z Prahy ven. Řidič se s autobusem otočil a začal objíždět okraje Prahy, kudy by se dostal ven. Při jednom zastavení kvůli bouračce jsme stáli asi dvacet minut, řidič si s několika chlapy dal cigaretu. Kolem projíždějící motorka náhle zastavila, z motorkáře se vyklubal známí našeho řidiče. Prohodili spolu krátkou řeč, a řidič nás nahnal do autobusu, kde nám pověděl velmi příjemnou novinu, že jeho známí nás z Prahy vyvede. Asi hodinu nám trvalo nežli jsme dojeli k Divoké Šárce směr na letiště, tam na nás opět čekali dva tanky. Motorkář odbočil před tanky doleva a my za ním. Asi po ujetí pět seti metrů na nás čekal viadukt, my jsme bez problému projeli, ale nákladňák ze Švédska, který jel v závěsu za námi projet nemohl. Na projetí viaduktem mu scházelo asi dvacet centimetrů. Švéd si s nákladňákem couvnuv asi sto metrů, rozjel se a s velkým skřípotem viadukt projel. Železné trubky na korbě dostali pořádně zabrat. Zdemolovaná konstrukce nákladňáku držela pohromadě díky silné plachtě. My pokračovaly v naší cestě dál, projeli jsme kolem Ruzyňské věznice a po mírném stoupání jsme se dostaly na hlavní silnici vedoucí na Karlovy Vary. Zbytek cesty proběhl bez problému.

Karlovy Vary

Hned po příjezdu jsem zašel za svou přítelkyní, spolu jsme se šli podívat k poště. Naproti v parku ležela rozbitá socha rudoarmějce, bez hlavy. Na soklu byl nápis AŤ ŽIJE DUBČEK a všude spousta mladých lidí s trikolorou na klopě. Druhý den jsme se šli podívat do Dvorů ke kasárnám. Na silnici kolem kasáren, která vedla směrem do Doubí byl dřevěný most. Na začátku mostu byla kulatá značka 3T. Most byl spadlý a na jeho začátku a konci vysely dva tanky. Železné oblouky byly pokroucené a z části ve vodě. Mezi tím vším uprostřed v řece ležel třetí tank. Ruští vojáci mysleli, že mohou most projet všechny tři tanky najednou, na značce bylo přece 3T. Všude kolem spousta lidí s úsměvy od ucha k uchu. Po týdnu jsem se vrátil zpátky do Prahy. Rodiče mé přítelkyně se vrátili z Jugoslávie domů. Do Prahy jsem přijel pozdě večer, Praha byla vylidněná ani živáčka. Tramvaje ani autobusy nejezdili, bylo mě divné, že nepotkávám nikoho. Na Floře se za mnou ozval hukot několika aut, najednou mě někdo chytil za rukáv a vtáhnul do průjezdu. Tam už bylo několik mladých lidí, tlumeným hlasem mi někdo řekl ať jsem zticha.

Pak mi jedna dívka vysvětlila, že je v Praze po 21. hodině něco jako stanné právo, nikdo se nesmí do páté hodiny ráno pohybovat venku. Lidé v Praze, ale i v celém Československu si pomalu, ale nechtěně začali zvykat na další okupaci. Několik týdnů se všechny ulice po Praze jmenovaly Dubčekova. Lidé své ulice přelepili na Dubčekovu, aby zmátli ruské vojáky. Koncem září roku 68 jsem se kvůli bytu odstěhoval z Prahy, na nábor – osídlování pohraničí - do Chodova na Sokolovsko. V tu dobu malé městečko Chodov mělo tři tisíce obyvatel. Čechů dvanáct set a zbytek Němců. Koncem sedmdesátých let minulého století to bylo jedno z nejmladších měst v Československu, žilo zde kolem osmi tisíc mladých lidí. Na Sokolovsku působilo dvanáct národností a třináct náboženských skupin. V tu dobu byl Chodov na druhém místě po Ostravě v kriminalitě. Každý druhý byl už někdy trestán. V letech 1969- 72 si mnoho mladých i starších rodin Německé národnosti podalo žádosti o vystěhování do tehdejšího západního Německa. A čas běžel dál svým nezadržitelným tempem.

V roce 1988 jsem se odstěhoval do Kostelce nad Orlicí a pak na deset let do Rychnova nad Knežnou, kde jsem působil jako správce budov na škole v přírodě. Po zrušení školy jsem rok pracoval jako ochranka Komerční banky v Kostelci Nad Orlicí a pak tři roky na škole v Častolovicích. Od roku 2001 žiji v Ličně.